

צפע ארץ ישראלי

עונת הנחשים החלה

גל החום שהחל בחודש פברואר, הקדים את יקיצת הנחשים מתרדמת החורף. אט אט הם מתחילים להגיח ממקום מחבואם בחיפושם אחר מזון ובן זוג לעונת הרבייה הקרובה.

באזורנו נחש אחד ארסי ומסוכן והוא הצפע הארץ ישראלי. הצפע נפוץ מאוד ביישובי אדם ועקב כך מרבית ההכשות בארץ הן ממין זה. לאורך גבו של הצפע פס מעויינים מחוברים בזיז זג. ראשו משולש ורחב באופן ניכר מרוחב הצוואר, ועליו משורטט דגם של האות V כשחודה פונה לכיוון הזחילה. צבע הצעירים זהה לחלוטין לצבע הבוגר והם ארסיים באותה מידה רק שכמות הארס קטנה יותר. הצפע מטיל כ-15-25 ביצים לבנות מאורכות ביולי-אוגוסט והבקיעה לאחר כ-5-7 שבועות.

מה עושים? ראשית התרופה הטובה ביותר היא מניעה!

- יש לפנות מהסביבה הקרובה מקומות מסתור אפשריים כגון סבכי קוצים, ערמות קרשים וגלי אבנים.
- יש לנקוט משנה זהירות בהרמת אבנים, קרשים או כל עצם אחר היכול לשמש מקו מסתור לנחש. נחש מופתע, שאין לו לאן לברוח יגיב בתוקפנות.
- המנעו מלהסתובב במקומות בעייתיים ללא הגנה מתאימה במיוחד בשעות החשיכה. הצפע הוא נחש לילי אך בעונת האביב הנחשים פעילים גם בשעות היום.
- מומלץ לא לטייל לבד. במקרה של הכשה, רצוי שיהיה עוד מישהו שיוכל לטפל בפציעה ולהזעיק עזרה.
- אם יש ברשותכם כלב או חתול אל תשאירו שאריות מזון בחוץ. הדבר מושך את החולדות והעכברים והנחש בעקבותיהם...
- במקרה שיש ברשותכם כלוב ציפורים או תרנגולות התקינו מלכודות מכרסמים.

פעולות שיש לעשות במקרה של הכשה:

- יש לפנות את הנפגע במהירות האפשרית לבית החולים גם אם הנפגע חש בטוב - ההתדרדרות צפויה בשעות הראשונות.
- הימנעו מתנועות מיותרות של הגוף בכלל והאיבר המוכש בפרט. עדיף לשאת את הנפגע. הליכה וריצה מזרזות את התפשטות הארס.
- הרוב המכריע של ההכשות הוא בגפיים ועל כן, במידת האפשר, קבעו את הגפה המוכשת.
- נסו להישאר רגועים. עלייה בדופק ובלחץ דם מזרזת את התפשטות הארס בגוף.
- השקו את הנפגע במים בכדי למנוע התייבשות.
- עדיף להביא את הנחש המכיש, או לשנן ולזכור את המראה הכללי שלו. בכל מקרה אין להתעכב לשם לכידתו ולא כדאי להסתכן בהכשה נוספת במיוחד לאור העבודה כי לעיתים ההכשה הראשונה היא הכשת אזהרה, בה הנחש אינו מזריק ארס או מזריק כמות קטנה מאד לשם הרתעה בלבד.

המנעו מהפעולות הבאות:

- המנעו מחיתוך המקום, מציצת הארס ושתיית אלכוהול. הפתרונות האלו טובים אולי למערבונים. בחיים זה מזיק.
- אסור לחסום את זרימת הדם באמצעות חסם עורקים, או חבל - אלו עלולים להגביר את הנזק.
- אין לחטא את המקום באלכוהול, אלא ביוד בלבד.
- אפשר לקרר את המקום הנשוך במים קרים אך אל תקררו את מקום ההכשה בקרח.

הכותב הוא לוכד נחשים מוסמך רשות הטבע והגנים ומומחה להרחקת זוחלים וחיות אחרות
במקרה חירום חייגו - 0528-574759